

FA

Prinsjesdag 2023

Begroten voor brede welvaart

19-09-2023 | Door Bernd Heijnen en Kees van Oostwaard,
beiden werkzaam bij Fiscale Zaken Athora Netherlands

Vorig jaar was het thema 'Investeren in nu en later'. Dit jaar is het thema 'Begroten voor brede welvaart'.¹ Daarmee zet het demissionaire kabinet in op armoedebestrijding.

In deze twaalfde editie van onze Prinsjesdagspecial geven we een overzicht van de relevante voorstellen voor financiële producten op het terrein van ouderdagsvoorzieningen, levensverzekeringen, sparen en beleggen, en de eigen woning.

Algemeen

Kernboodschap

De demissionair minister van Financiën stelt vast dat te veel volwassenen en kinderen in Nederland in armoede leven. *“Zij kunnen de vaste lasten nauwelijks opbrengen en hebben geen geld over voor een gezonde maaltijd of nieuwe kleren. Dat is onaanvaardbaar en daarom geeft het kabinet twee miljard euro per jaar extra uit*

¹ Miljoenennota 2023

aan armoedebestrijding.”

Het belastingpakket 2024 bestaat uit maar liefst vijftien wetsvoorstellen.² Het wetsvoorstel Overige fiscale maatregelen is terug van weggeweest.

Tarieven box 1 en heffingskortingen

Het inkomensbeleid in het Belastingplan voor 2023 was vooral geënt om de negatieve ontwikkeling van de koopkrachtontwikkeling te dempen. Het kabinet ziet dat de verwachtingen voor 2024 er echter beter uitzien. Wel probeert het kabinet met dit pakket aan maatregelen structureel de kwetsbare huishoudens te ondersteunen. Zo wordt het kindgebonden budget voor kinderen vanaf twaalf jaar verhoogd.

² Naast het wetsvoorstel Belastingplan 2024 zijn dat de wetsvoorstellen Belastingplan BES Eilanden 2024, Overige fiscale maatregelen 2024, Fiscale Klimaatmaatregelen glastuinbouw, Fiscale klimaatmaatregelen industrie en elektriciteit, Wet aanpassing fonds voor gemene rekening en vrijgestelde beleggingsinstelling, Wet aanpassing fiscale beleggingsinstelling, Fiscaal kwalificatiebeleid rechtsvormen, Wet compensatie wegens selectie aan de poort, Wet herwaardering proceskostenvergoedingen WOZ en bpm, Wet aanpassing fiscale bedrijfsopvolgingsfaciliteiten 2024, Wet verlaging eigen bijdrage huurtoeslag, Wijziging van de Algemene nabestaandenwet en de Participatiewet in verband met het in 2024 niet afbouwen van de dubbele algemene heffingskorting in het referentieminimumloon, Wijziging van de Wet op het kindgebonden budget tot intensivering van het kindgebonden budget in verband met koopkrachtondersteuning en Wet tijdelijke regeling herzien aangifte Inkomstenbelasting.

FA

Financieel Actief

Onafhankelijk platform over fiscale en juridische aspecten voor leven, pensioenen en wonen.

Daarnaast kent ook de huurtoeslag een verhoging. Verder wordt de arbeidskorting verhoogd, wordt de eerder besloten halvering van de jonggehandicaptenkorting teruggedraaid en wordt de afbouw van de dubbele factor in de heffingskorting voor de bijstand bevroren. Daarnaast wordt het noodfonds verlengd voor mensen die hun energierekening niet kunnen betalen.

De tarieven en grensbedragen zijn licht gestegen. De grootste stijging vindt plaats in de hoogste belastingschijf. Daar is het grensbedrag waarover het hoogste inkomens-tarief geldt, namelijk 49,50%, verhoogd naar € 75.724.

Tarief tabel 2024 (voor personen die de AOW-leeftijd nog niet hebben bereikt)

Belastbaar inkomen meer dan	Maar niet meer dan	Belasting-tarief	Tarief pre-mie volks-verzekering-en	Totaal belas-ting-tarief	Heffing over totaal van de schijven
-	€ 38.139	9,32%	27,65%	36,97%	€ 14.099
€ 38.139	€ 75.624	36,97%		36,97%	€ 27.957
€ 75.624	-	49,50%		49,50%	

Tarief tabel 2024 (voor personen die de AOW-leeftijd hebben bereikt (geboren vanaf 1946))

-	€ 38.139	9,32%	9,75%	19,07%	€ 7.273
€ 38.139	€ 75.624	36,97%		36,97%	€ 21.131
€ 75.624	-	49,50%		49,50%	

Tarief tabel 2024 (voor personen die de AOW-leeftijd hebben bereikt (geboren voor 1946))

-	€ 40.077	9,32%	9,75%	19,07%	€ 7.642
€ 40.077	€ 75.624	36,97%		36,97%	€ 20.784
€ 75.624	-	49,50%		49,50%	

Heffingskortingen	2023	2024
Maximum algemene heffingskorting onder AOW-leeftijd	€ 3.070	€ 3.374
Maximum algemene heffingskorting boven AOW-leeftijd	€ 1.583	€ 1.741
Afbouwpercentage algemene heffingskorting	6,095%	6,652%
Minimum algemene heffingskorting	€ 0	€ 0
Maximum arbeidskorting	€ 5.052	€ 5.553
Afbouwpercentage arbeidskorting	6,51%	6,51%
Minimum arbeidskorting	€ 0	€ 0
Maximum inkomensafhankelijke combinatiekorting	€ 2.694	€ 2.961
Jonggehandicaptenkorting	€ 820	€ 902
Ouderenkorting (lagere inkomens)	€ 1.835	€ 2.017
Ouderenkorting (afbouwpunt)	€ 40.888	€ 44.936
Ouderenkorting afbouwpercentage (hogere inkomens)	15%	15%
Alleenstaande ouderenkorting	€ 478	€ 526

Ons commentaar

Hoewel het kabinet het qua koopkrachtontwikkeling weer positief inziend kan men zich afvragen of het koopkrachtverlies van 2022 en 2023 niet zodanig structurele achterstanden heeft veroorzaakt dat de vermindering van de dempende maatregelen voor 2024 nog iets te vroeg komen. Weliswaar worden de kwetsbaarste huishoudens enigszins gecompenseerd met een pakket aan maatregelen maar of dat genoeg is? Net zoals het vorige jaar vindt de meest ingrijpende wijziging plaats in de hoogste belastingschijf door het minimum grensbedrag met ongeveer € 2.500 te verhogen. Men kan zich afvragen of bij die groep belastingplichtigen de meeste pijn zit qua koopkrachtachteruitgang.

Pensioen

Het onderwerp pensioen komt in de Prinsjesdagplannen nauwelijks voor.

Wel noemde de Koning in zijn troonrede de recente invoering van de Wet toekomst pensioenen: *“Met de Wet toekomst pensioenen, die op 1 juli jongstleden in werking is getreden, is een grote stap gezet naar een toekomstbestendiger pensioen.*

Pensioenuitvoerders, werkgevers en werknemers werken hard aan de overstap naar het nieuwe stelsel.”

Vóór Prinsjesdag werd bekend dat drie ‘pensioenwetsvoorstellen’ niet controversieel zijn verklaard door de Tweede Kamer.³ Het gaat om:

- Wet herziening bedrag ineens;
- Wet pensioenverdeling bij scheiding, en
- Wet eigen strategie pensioenfonds.

Het voorstel van Kamerlid Omtzigt om het wetsvoorstel Wet herziening bedrag ineens controversieel te verklaren, heeft het niet gehaald.

Ons commentaar

Het is opvallend dat de ‘grondlegger’ van de Wet herziening bedrag ineens dit wetsvoorstel controversieel wilde laten verklaren. Ons is niet duidelijk waarom. Hoewel best kritiek kan worden geleverd op het wetsvoorstel, moet het nu niet te lang boven de markt blijven hangen.

³ De lijst met controversieel verklaarde wetsvoorstellen is op 12 september 2023 vastgesteld oor de Tweede Kamer, Kamerstukken 36 408, nr. 16

Lijfrente

Zie de opmerking over de Wet herziening bedrag ineens bij het onderdeel Pensioenen. Het belastingpakket voor 2024 bevat geen plannen op het terrein van lijfrenten.

Wel is op 22 augustus de internetconsultatie gestart voor de Fiscale verzamelwet 2025.⁴ Daarin wordt onder meer voorgesteld om de lijfrentefaciliteit voor een meerderjarig invalide kind af te schaffen. Ook is het de bedoeling om de uiterste ingangsdatum voor een lijfrenteverzekering gelijk te trekken met de uiterste ingangsdatum voor een lijfrenterekening en het lijfrentebeleggingsrecht.

Eigen woning

De belastingplannen bevatten een reparatie op het terrein van de eigen woning.

Per 1 januari 2022 is een aantal maatregelen getroffen om onbedoelde renteaftrekbeperkingen te voorkomen. Het gaat daarbij onder andere om de gezamenlijke aankoop en financiering van een eigen woning door fiscale partners. Een van deze wetswijzigingen zag op het inzetten van de aflossingsstand op gezamenlijk niveau tot ten minste het bedrag van het aandeel in de schuld van de partner met de betreffende aflossingsstand. Deze wetswijziging ziet specifiek op de situatie waarin eerst de woning van de betreffende partner is verkocht en vervolgens gezamenlijk een woning wordt aangekocht. Daarbij is uit het oog verloren dat het ook kan voorkomen dat eerst gezamenlijk een woning wordt aangekocht en pas daarna de woning van de betreffende partner wordt verkocht. Ook voor deze situatie wordt nu geregeld dat een onbedoelde renteaftrekbeperking wordt voorkomen (met terugwerkende kracht tot en met 1 januari 2022).⁵

Kapitaalverzekeringen

Over kapitaalverzekeringen zijn geen voorstellen opgenomen.

⁴ Deze is inmiddels ook al weer afgesloten.

⁵ Overige fiscale maatregelen 2024, artikel I, onderdeel B

Sparen en beleggen

Box 3 is een onderwerp dat de gemoederen bezig blijft houden. Het onderwerp maakt ook onderdeel uit van de belastingplannen, maar vlak voor Prinsjesdag is ook de internetconsultatie gestart. Dat is op dit vlak het meest interessant.

Internetconsultatie

Op 8 september 2023 heeft staatssecretaris Van Rij de Tweede Kamer geïnformeerd over de vervolgstappen voor box 3. Het kabinet beseft dat de voorgenomen wijzigingen voor box 3 ingrijpend zullen zijn. Gelet op de demissionaire status van het kabinet zal het niet zorgen voor de invoering van de wijzigingen. Wel is gestart met een internetconsultatie. Het gaat daarbij niet om een 'voldragen wetsontwerp'. Het moet een hulpmiddel vormen voor het nieuwe kabinet, zodat mogelijk de streefdatum van 1 januari 2027 wordt gehaald. Bij fundamentele andere keuzes ligt een nieuwe internetconsultatie voor de hand en wordt het halen van de streefdatum lastig om te halen. Wordt de streefdatum niet gehaald, dan kost dat de schatkist naar schatting een kleine € 400 miljoen per jaar dat het nieuwe stelsel later wordt ingevoerd.

Om 2027 te halen, moet het wetsvoorstel in maart 2025 zijn aangenomen door de Tweede Kamer. En daarvoor is het weer noodzakelijk dat het wetsvoorstel in de zomer van 2024 bij de Tweede Kamer ligt.

Uitgangspunt van het voorstel is dat het totale werkelijke rendement wordt belast. Ten opzichte van de eerdere plannen verandert er wel iets. Hoofregel blijft dat sprake is van een vermogensaanwasbelasting. Dit betekent dat direct rendement zoals huur en dividend jaarlijks worden belast, net als de waardeontwikkeling van het vermogen.

Voor specifieke elementen geldt een uitzondering en daarvoor geldt de vermogenswinstbelasting. Het gaat om onroerende zaken, aandelen in familiebedrijven en startende innovatieve ondernemingen. Bij vermogenswinstbelasting wordt alleen de daadwerkelijk gerealiseerde winst belast. Normaal gesproken is dat bij verkoop, maar om misbruik te voorkomen vindt wel tussentijdse belasting plaats bij emigratie of overlijden. Bij woningen in box 3 voor eigen gebruik⁶ - denk dan met name aan vakantiewoningen - geldt een forfait. De keuze om te werken met een vermogens-

⁶ Omschreven als eerste eigen woning voor eigen gebruik, niet te verwarren met de eigen woning in box 1

winstbelasting bij onroerend goed kost de eerste jaren € 1 miljard.⁷ Op zeer lange termijn wordt dit ingelopen.

Het is de bedoeling om te werken met het zakelijkheidsbeginsel. Het is bijvoorbeeld niet de bedoeling dat ouders aandelen verkopen aan hun kind tegen een waarde die lager is dan de waarde in het economische verkeer.

Verliezen in box 3 zijn te verrekenen met winsten in box 3 uit het voorgaande jaar of toekomstige jaren. Het is daarbij de bedoeling om te werken met een - nog te bepalen - verliesverrekeningsdrempel.

In het nieuwe stelsel zal worden gewerkt met een heffingvrij inkomen in plaats van een heffingvrij vermogen.

In de Memorie van Toelichting is ook specifiek aandacht voor verzekeringsproducten.⁸ Deze zullen onder de vermogensaanwasbelasting vallen.

Bovendien wordt gesteld dat op basis van een (eerder) rapport van PwC de benodigde gegevens bij uitvoerders beschikbaar zijn en ontsloten kunnen worden. Er zullen meer gegevens aangeleverd moeten worden.

Ons commentaar

Volgens de staatssecretaris hebben de zogenoemde ketenpartners zoals banken aangegeven dat zij een voorkeur hebben voor de vermogensaanwasbelasting.⁹

Vanuit de gegevensaanlevering door banken is daar iets bij voor te stellen. Bij de wenselijkheid voor klanten zijn vraagtekens te plaatsen.

De 'tweesporenuitskomst' komt ons halfslachtig en ook wel willekeurig voor.

Waarom voor onroerend goed wachten op verkoop (dan wel eerder overlijden of emigratie) en bij vrijwel alle andere vermogensbestanddelen niet? Ook voor bijvoorbeeld een kapitaalverzekering geldt dat de middelen om de belasting te betalen in het product 'vastzitten'. Voor dit vermogensbestanddeel zou het in ieder geval verstandig zijn om te wachten tot 2029/2030. Dan vervalt het overgangsrecht voor kapitaalverzekeringen. Het is nog de vraag of 2027 gehaald gaat worden. Moet dan een heel (renseignerings)proces worden opgetuigd voor zo'n korte periode?

⁷ Concept MvT pag. 17

⁸ Concept MvT paragraaf 3.9

⁹ Brief staatssecretaris van Financiën over toekomstig stelsel box 3, kenmerk 2023-0000202460, pag. 3

Dat is verspilling van geld, ook aan de zijde van de Belastingdienst.

Brief Overbruggingswet box 3

Met een brief heeft staatssecretaris Van Rij gereageerd op de position paper van Public Value¹⁰. In dat document wordt betoogd dat vanwege de box-3-wijzigingen per 1 januari 2023 particuliere vastgoedbeleggers nauwelijks meer rendementen behalen. Oorzaak is het toepassen van een forfaitair rendementspercentage op overige bezittingen (en schulden). Beleggers in huurwoningen zouden zich genoodzaak zien om hun woningen te verkopen.

De staatssecretaris geeft aan dat hij de berekeningen van Public Value niet kan verifiëren (en daarmee ook niet kan onderschrijven). Hij stelt dat ook rekening moet worden gehouden met waardestijgingen en dat dan wel degelijk sprake kan zijn van een positief rendement. Van Rij merkt ook op dat het *“verkopen van een deel van dit segment zal leiden tot grotere mogelijkheden voor starters in een deel van de markt waar zij tot voor kort in belangrijke mate werden verdrongen door beleggers.”* Hij erkent de zekere mate van ruwheid van de Overbruggingswet box 3, maar is van mening dat *“naar redelijkheid uitvoering is gegeven aan het Kerstarrest.”*

Ons commentaar

Wij denken dat de staatssecretaris de ruwheid van de Overbruggingswet box 3 onderschat. En zo denkt - in andere bewoordingen - ook Advocaat-Generaal Wattel bij de Hoge Raad erover.¹¹ Die schreef zijn conclusie voor de Wet Rechtsherstel box 3, maar die kent een vergelijkbare ruwheid. Juist door spaargelden uit te zonderen wordt de *“heterogeniteit van individuele resultaten op ‘overige bezittingen’ (waar banktegoeden uit zijn verwijderd) [...] daardoor denkkelijk groter dan de heterogeniteit van individuele rendementen op volle vermogens (inclusief spaargeld)”*. Oftewel: de willekeur voor bezitters van ander vermogen dan spaargeld wordt groter. Het is jammer dat het nog maanden kan duren voordat de Hoge Raad met een uitspraak in deze zaak komt.

Tegelijkertijd snijdt Van Rij in zijn brief een gevoelig punt aan, namelijk dat beleggers woningen voor starters hebben weggekaapt. Hij lijkt dus bepaald geen medelijden te hebben met deze groep beleggers.

¹⁰ Brief staatssecretaris van Financiën, 8 september 2023, kenmerk 2023-0000149883

¹¹ Conclusie P.J. Wattel, 18 september 2023, ECLI:NL:PHR:2023:655

Het zou wat ons betreft ook ver gaan als alleen voor deze groep beleggers een uitzondering wordt gemaakt.

Belastingplan¹²

Het demissionaire kabinet wil het tarief in box 3 in 2024 met 2%-punt verhogen. Volgens het Belastingplan 2023 stijgt het tarief in box 3 met ingang van 1 januari 2024 van 32% naar 33%, en met ingang van 1 januari 2025 naar 34%. Het is nu de bedoeling om het tarief al met ingang van 1 januari 2024 te verhogen van 32% naar 34%. In 2025 blijft het tarief conform het Belastingplan 2023 34%.

Een ander voorstel is om het heffingvrije vermogen in box 3 met ingang van 1 januari 2024 niet te indexeren. Het heffingvrije vermogen blijft daarmee € 57.000 (€ 114.000 voor fiscale partners gezamenlijk).

Deze maatregelen moeten zorgen voor dekking van de budgettaire derving als gevolg van de invoering van het nieuwe box-3-stelsel tot 2027.

Andere (beperkte) wijzigingen waren al aangekondigd. Het gaat om:

- Aandeel in een VvE valt onder banktegoeden;
- Geld op een derdengeldenrekening valt onder banktegoeden;
- Defiscaliseren onderlinge vorderingen en schulden bij partners en minderjarige kinderen.

Deze wijzigingen krijgen terugwerkende kracht tot 1 januari 2023.

Ons commentaar

De maatregelen met het tarief en het heffingsvrije vermogen zijn puur budgettair. Niet uitgesloten is dat de plannen voor box 3 verder uitgesteld worden - zie ook het onderdeel internetconsultatie hiervoor - en dan zal opnieuw budgettaire ruimte gezocht moeten worden.

Kan het niet eenvoudiger? Wij denken van wel. Waarom niet voor alle denkbare categorieën een veilig forfait per categorie (dus aan de lage kant) en een wat hoger tarief dan nu. Het geeft duidelijkheid (vooraf) en het kan budgettair neutraal.

¹² De plannen voor box 3 zijn opgenomen in het wetsvoorstel Belastingplan 2024

Overige zaken

Herstel maximumbedrag aan vrije ruimte werkkostenregeling

Het kabinet geeft aan per ongeluk een fout te hebben gemaakt bij de verhoging van het percentage van 1,7% naar 3% in het Belastingplan 2023. Daarbij is het maximumbedrag in die eerste schijf niet aangepast ook al was dit volgens het kabinet wel duidelijk de bedoeling. Daarom wordt dit nu hersteld en teruggedraaid met terugwerkende kracht. Hierbij geldt over het jaar 2023 dus een percentage van 1,7% en een percentage van 1,92% voor 2024. Volgens het kabinet heeft dit voor werkgevers geen gevolgen aangezien zij toch pas na afloop van het kalenderjaar een eventueel verschuldigde eindheffing vanwege overschrijding van de vrije ruimte bepalen.

Ons commentaar

Het per abuis vergeten aanpassen van het maximumbedrag in de werkkostenregeling voor het jaar 2023 is een vreemde fout. Als dat ergens doorheen is geslipt is dat opmerkelijk te noemen. Ook opmerkelijk is de uitleg van het kabinet dat dit nauwelijks gevolgen heeft terwijl er toch echt genoeg werkgevers zijn die de vrije ruimte van dat jaar budgetteren en plannen maken om hun werknemers via de werkkostenregeling te bevoordelen.

Slotopmerkingen

Zoals te verwachten was met een demissionair kabinet bevatten de op Prinsjesdag ingediende wetsvoorstellen geen grote verrassingen op de terreinen van oudedagsvoorzieningen, levensverzekeringen, de eigen woning en sparen en beleggen. In de nabije toekomst zal de aandacht met name uitgaan naar box 3. Maar daarvoor moet er eerst een nieuw kabinet gevormd worden.

